

Forfatter: Drachmann, Holger

Titel: Galge-Viser

Citation: Drachmann, Holger: "Galge-Viser", i Drachmann, Holger: *Samlede poetiske Skrifter*, 1906-1909, s. 321. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-drachmann12tom-shoot-workid56508/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede poetiske Skrifter

men daarligt kan jeg i Digtning lade
 mit Mismod løs Løb i al dets Voldsomhed:
 grant ser jeg Livs-Nøden, Kampen, Kvalen,
 jeg *kunde*, o ja, male Graat-i-Graat,
 men *dem* om det, de som dyrker Dalen —
 jeg bor paa Højfjældsvidden, i et Slot.

Ved Højfjælds-Kampen, hvor Klippen knejser,
 som om den for en Konge stod paa Vagt,
 hvor Glæden dvæler, mens Sorgen rejser
 paa Brisens Bølger bort i Danse-Takt:
 dér kan man samle, dér kan man sigte,
 hvad Livet gav, og give det igen
 med Smil i Sjælen i Form af Digte
 for alle glæde, sunde Sjæle hen.

GALGE-VISER

COMMUNE NAUFRAGIUM

Et stort Skib er gaaet under;

stormslaget drev det mod Klipperne,
 knustes og sank.

Nu bræmmer Vragstykker tusindvis Stranden.

Dér ligger de, filtrede ind i hinanden;
 vrede og vendte, brækkede, bøjede,
 slidte ved Brændingens Rullen og Rullen,
 rustne og revnede, spaltede, splintrede;
 nogle med Naglerne opfejer
 — ret som om Fingrene famlende greb imod Hjælp;
 andre med Hovedet nedefter
 — trætte og sløvede, Kræfterne udtømt af Striden.

Vragstykker: tusindvis bræmmer de milevidt Stranden,
 spredt i Forvirring — men kædet ved Ulykken tæt til hinanden.

Usle og lurvede Stykker —
 Stakler, som knap nok fandt Naade paa Klude-Krams Karren;
 fine og fornemme Stykker

— skabt til at tjene for Millionær-Passagerer, Stormænd
 og Fyrster;
 Stumper Mahogni, og Rammer til pragtfulde Spejle,
 lueforyldte, og Levninger af Palisander,
 prunkende Møbler -- itu -- og af dejlige Senge de Rester,
 som havde vugget — kånkc — mangt et Par under sødelig
 Slummer.

Vrag-Dele — hulter til bulter — de tarveligst tænkbare
 Ting, som dog tæller blandt Livets Behov,
 og det snilrigste Kunstværk:
 Rester af Skodder og Skabe og Skibs-Kronometre,
 Toppen af Masten, hvor Vimplen hensmælder for Vøjret,
 Kedlen i Dybet, hvor Fyrbøder-Trællen, den arme,
 brændes til Aske — før Støvet blir koldt i Havet:
 hundred- nej tusindvis laa de dér, tæt ved hinanden,
 Ulykkesfæller langs Stranden —
 ingen Blufærdighed skjulte
 Natpotte-Hanken og Spyttebaks-Laaget,
 Bunden af Skroget,
 og Douchbads-Patent-Apparatet,
 det, som saa mangen en Dejligheds Hud havde svalet.

Alt var af Hvirvlen
 i Dybet malet;
 saa blev det from
 af Strøm-Sugot halet;
 og dengang Dagningen tændte sin sparsomme Lue,
 ret som et vildsont *la morgue* var Stranden at skue.

Og midt i det blege Gry,
 midt mellem Søvn og Vaagen,
 begynder de at bølge —
 op og ned, op og ned,
 baarne af Dønningen.
 Se dog! nej se dér ...
 et Hoved løftes,
 en Arm rører sig,
 en Haand strækkes frem med Besvær
 Over Havet en jernhaard
 Herre befaler;
 det tier --
 men de tusinde Vrag-Dele taler:

Er vi ikke Søskende
 i det fælles Skibbrud?
 Hvor er Forskellen nu,
 da alt gik itu?
 Lad os klinge med hinandens Stumper ---
 Skaal, Du store *la morgue!*

 DJÆVLE-ØEN

Han er domfældt, forhaanet, besudlet, degraderet ---
 Slam-Bølgen steg i Ophidselses-Søen:
 den „jødiske“ Kaptejn blev infamt deporteret,
 og Spyttet fulgte efter ham derover paa Øen;
 hver Hædersmand, hvis Sjæl er saa ren som hans Skjorte,
 hver Slyngel, som blev kristnet af Præst og Notar,
 alle rakte Tunge og Ansigter skar ---
 og saa gemte man „Spionen“ bag de døds-tavse Porte.

Hvorfor har Pressen valgt denne Grædekone-Mine?
 --- i Fjor var det en Kristen, i Aar er det en Jøde ---
 Kulturen har dog skabt denne Helveds-Maskine,
 den staaende Hær, som vil lægge Verden øde.
Dreyfus vil sikkert nok blive friet for de Kvaler,
 som gør ham til en Martyr --- en Martyr for *I Dag*:
 men i Morgen er det atter den selvsamme Sag ---
 hver Sten i Fængselsmuren om den mørke Saga taler.

Paa „Djævle-Øen“ sidder vi --- med Nøden til Pude,
 med Kulden til Dyne, helt op under Hage;
 og Havet, det vilde, som vælter derude,
 det maner os til Flugt --- som vi ikke kan tage:
 de passer alle paa os, Kaptejner, Generaler,
 Ministre og Præster, Profos, Politi,
 selv Indre Mission med sit Sang-Kompagni ---
 paa det „menige“ Folk, som Gildet betaler.

De lær, imens vi lider --- de snakker højt om „Æren“,
 som kunde den forpagtes af de faa mod de flere;
 og taler de om *Frelse*, saa mener de „Hæren“ ---
 Horderne, som øves i at *gaa og massakrere*.

En Hvirveldans, det hele — og knægtet, foragtet,
 i Støvet ligger Folket for et Fængsels-Geni,
 som dyrker Gud med Salmer og Børs-Jobberi:
 en Djævlø, vort Liv — dertil har Kulturen bragt det!

BRAAVALLA-BRÆNDING

Og det var min brave Fiskermand Will,
 han bragte Avisen om Bord,
 dér stod det at læse med iskolde Ord,
 at Frankrig var dømt — og mod Afgrunden fo'r,
 at endt var det Fjælebeds-Spil,
 at Publikum gyste og Gøglerne skogred,
 at Præsternes Presse for „Heltene“ jogred,
 de Helte, der løb fra Sedan ...
 Aa, glimrende Farce, hvor sort bliver hvidt,
 hvor Dumbheden holder med Lavheden Trit,
 og Dommerne kysser Hr. Hanswurst i Halen
 og synker for Kaarden i Knæ! —
 Hal Skøderne, Will,
 nu luver vi til:
 der er Braavalla-Brænding i Lø!

Dit ærlige Hjerte, min Fiskermand Will,
 maa krympes ved Frankrigs Forfald:
 men Livet, min Gut, bag den ormædte Skal,
 har modnet det Fængstof, hvis drønende Knald
 er Slut-Sats paa Tids-Farcens Spil.
 Ej Frankrig alene, men Verden blev gammel
 og bunked' til Hobe en Samling af Skrammel
 med „Gud“ og med „Fænen“ i Top ...
 En tomhjærnet Harlekin svinger sin Briks,
 en skørtklædt Præst gør for Alteret Kniks,
 og under en Syndflod af Skriftbud og Lovbud
 gaar Folke-Forstanden i Knæ ...
 Men hører Du, Will
 — hal Skøderne til —
 der er Braavalla-Brænding i Lø!

Der venter, Du vejrbidte Fiskermand Will,
 en Dom bag hver Dommer paa Jord;
 nu synes det Dødvand — men mærk Dig mit Ord:

fra Dybet en rullende Brænding, der gror,
 naar „Æren“ er helt sat paa Spil.
 I Fojkehavs-Dybden er ikke blot Fanden,
 nej, Gud er paa Spil — og med Rynker i Panden
 han indvarsler Verdens Sedan ...
 da blegner bag Sminken den gustne Prælat.
 Salon-Generalen og Knøipens Soldat:
 et Ragnarok stunder — hvor Rettærd skai sejre
 og omjuble Frelserens Knæ!
 Ja, Fiskermand Will,
 jeg sværger Dig til:
 der er Braavalla-Brænding i Læ!

EVROPAS GAMLE KOKETTE

Nu ehber det sygnende Sekel mod Slut
 med Sminke om Kinderens Rynker,
 dets Rygrad er mør og dets Nerver kaput —
 det har sig for meget af Middagen budt,
 og mod Kvælden det gisper og klynker;
 forgæves for al denne klægede Dejg
 det søger Ventriklen at lette:
 og dog er hun stærk --- aa, uendelig seig,
 den sygnende gamle Kokette!

Hun næredes op med det sødreste Blod
 af Sværmerer og Sansculotter,
 hun fraadsed af Safternes Overflod,
 og derfor — til Tak, fordi Spasen var god —
 sine Yndigheder hun blotter:
 og Sværmeren sværmer den Dag end i Dag,
 gaar ej med en „Dame“ i Rette,
 men lægger sit Hoved, som selv-given Sag,
 for Fod af den gamle Kokette.

Saa leger med alt hun — en frygtelig Leg
 i smagløse Stuer og Sale:
 hun byder til Gilde, paa Fisk og paa Steg,
 men Festen er dog saa forunderlig bleg ---
 og Gildet maa Smaafolk betale;
dérudenfor maaber de „navnløse“ Smaa,
 paa Retternes Tal kan de gætte:
 men faa sig en Bid? — nej, hun mager det saa,
 at selv hun faar alt, den Kokette!

Hun holder Kontor — og hun løbes paa Dør
 af Fættene, Onkler og Tanter,
 man knirker og lirker, indtil hun blir „mør“,
 men fortrinsvis gi'r hun dog Præster Gehør,
 de flittigste blandt Supplikanter;
 med Himlen hun lever i skøn Harmoni,
hvert Kald kan hun nemlig besætte
 og har derfor — naa! sin *Samvittighed* fri,
 den snedige gamle Kokette.

Der danses om hende den vildeste Dans
 af Stræbere, Snobber m. m. —
 der kyskes paa Pote, der logres med Svans,
 men Stridsmagten, baade til Lands og til Vands,
 den vil hun dog *helst* protegere:
 det *kunde* jo hænd's, at de navnløse Smaa
 en Dag gik med Damen i Rette:
 saa har hun sin Hær, som skal vide at slaa
 et Slag for den gamle Kokette!

Ja, slaa kun et Slag! Men der kommer en Tid,
 hvor Søklet er træt af at ebbe,
 hvor Floden ta'r Fart i den standende Strid —
 da blir hun om Kinden saa kridende hvid,
 og Sminken — den hjælper vel næppe:
 da er hendes Rænker og Kunstgreb forbi,
 da faar man paa Døren vel sætte
 Europas *regerende Bourgeoisie* —
 den hæslige gamle Kokette!

 VÆ VICTIS!

Atter et *Slagskib* med Staal-Væddersnablen
 svajende, „indviet“, op for sin Bøje,
 atter en Krigs-Kolos løbet af Stablen
 — ære være Gud i det Høje!
 Atter Velsignelsens flommede Ord,
 atter af Prinser og Præster et Kor,
 takkende Himlen for denne Syv-Satan ...
 og atter, ak, *atter* de smaa og de svage,
 der hæver den sjæls-sønderrivende Klage
 mod Krigens forbandede Jern-Leviathan!

Og hvor de er stolte og blussende glade
 og fede og fromme, de Mænd og de Kvinder,
 som højt over Mængden paa Værftets Estrade
 ved Daaben en Leddiggangs-Livsvækker finder.
 Hvor takker de Gud over Vinglassets Rand,
 — og skotter derned til det mudrede Vand,
 hvis Flade er Spejlet for Kul-Taageskyen:
 hvor elsker de just disse slam-fyldte Strømme,
 der skyller — langt over de dristigste Drømme —
 o *Thames*, dit Guld ind til Stor-Kræmmerbyen!

Men lavest ved Floden, med sødede Kinder
 staar Arbejder-Flokken, som smedet Kolossen,
 og nederst et Mylder af Børn og af Kvinder,
 som bryder sig Pokker om Afspærrings-Trossen.
 Hvor er de dog glade: ti Vintren er endt
 og Manglen og Næden — og Penge blev tjent
 ved „*Albion*“, den, som just nu gaar af Stablen;
 i fineste Puds, i de Stumper, de har,
 de jubler og vifter — og saa er man klar:
 dér kommer Kolossen med Staal-Væddersnablen!

Den dypper sin Snude, Kolossen, i Vandet:
 dér ligger den jern-kold, mens Skuddene knalder,
 en Dæmon for Fjenden — en Dæmon for Landet,
 hvis Fattigdom vokser, mens Guld-Strømmen falder.
 Dog, Flaget er oppe! og Kæmpen er stor,
 og Første-Rangs Værk er hver Nagle om Bord,
 Maskiner og alt i den pansrede Satan ...
 og hvidt om de staal-hvide Bouge det syder,
 mens ud fra Kanonportens Strube det lyder:
Væ victis! Af Vejen for Leviathan! —

Da stiger fra Floden, fra Børn og fra Kvinder,
 et Rædslernes Raab, medens Boug-Bølgen skummer ---
 og Bølgen, som aldrig i Skranker sig finder,
 sin Klo over Mængden langs Flodbredden krummer.
 Fortvivlelsens Kamp i det slam-sortte Dyb —
 et Menneske-Kaos af druknende Kryb,
 de *lidende Stakler* — de smaa og de svage:
 og „*Trøsten*“ --- paa Lidelsens ældgamle Jord
 er dette bevingede staal-haarde Ord:
Væ victis — for dem, der er blevet tilbage!

RUS OG KRIG

„Afhold og Fred“ — hvor drøveligt et Ord,
 Spidsborger-Løsnet under Degne-Kappe.
Rus maa der til — her paa Guds grønne Jord,
 om den skal vorde Himmeriges Trappe!
 Vorherre var i Rus, dengang han skabte
 sit skønne Paradis for Mand og Kvinde,
 det Paradis, som Menneskene tabte,
 dengang „Moralen“ kom og *Dyden* gik —
 Dyden, som ingen gensaa' nogensinde.

Og „Fred“? Et klangfuldt Klemt paa Valgtribuner,
 et fattigt Fif, hvorved man selv sig narrer.
 Værsgod! trut løs i Bedemands-Basuner,
 men glem ej, at det kolde blanke Staal
 gør Hjertet ødelt, mens det Brystet arrer. —
 Er det „at spare Livet“ Livets Maal,
 saa lad os alle trøstigt vegetere —
 sluk Sjælens Ild, bliv Munk og tag Tonsuren:
 lad os gaa konsekvent *imod* Naturen:
 idet vi la'er det „stærke“ Køn kastrere!

Nej, *Rus og Krig!* — saa sandt som Lidenskaben
 er Alfa og Omega her paa Jorden
 trods Bønebogen, ja trods Videnskaben,
 der holder paa de stærke Drifter Orden
 og klækker kunstig Børne-Yngel ud.
 Naar Manden først er bleven *heit* en Klud,
 og Kvinden ser i Kluden „Idealet“,
 saa kan de Freds-Apostler jubilere —
 saa er vi fri for hver en Slags Forskrækkelse,
 saa eksisterer Mord og Brand ej mere,
 men vi kan rolig dø paa Hospitalet
 af Kræft og Alderdom og anden Svækkelse.

Krig er „Forbandelsen“ — det véd vi alle:
 fordi den bliver ført af Dynastier,
 som for „uroeligt Blod“ sig klogt befrier,
 som, selv *in salvo*, lader Fanen hejse
 og ser med Sindsro Hundredtusind dejse,
 ja kanske hele Landets Ungdom falde!

Men Krig er ogsaa de Revolutioner,
der skaffer Frihed og afskaffer Troner:
Krig er det varme, dyre Hjerterblod,
hvori en Folkestammes Liv slaar Rod,
hvorfra der spirer Aandens stolte Sejer —
alt, alt det bedste, Menneskene ejer!

Og „Rus“ ? Et Skræmme-Ord for svage Sjæle,
for dem, der „drak“ — og som paany vil drikke,
naar Bussemænd og Maren-Ammer ikke
med Riset gaar parat bag deres Hæle.
Skal *Vinen* da i Gabestokken staa —
skal Dyds-Dragoner stedse passe paa,
om Værtskuldøren blir paa Tinen lukket —
fordi Dragonen mulig *selv* har drukket,
hvad en Apostel ikke bær og maa?
Aa, *Hykleriet* har de hundred Masker
at skjule Kødets Skrøbelighed bag —
men om man knuste alle Verdens Flasker,
blev *Afholds-Sagen* ej en „hellig“ Sag.

„Rus“ — siger Byron — „er af Jorde-Livet
det bedste!“ Han har Ret den stolte Britte:
Rusen blev os som Modvægts-Gave givet
mod at den sørgelige Usseldom,
som fra et helt forarmet Samfund kom,
hvis Lov og Ret er snart til Pjalter slidte.
Og naar en skønne Dag ud af vor Midte
en *Mand* staar frem, der slaar sin Tid i Synet,
fordi han er beruset af den Lykke
at turde gaa og staa *foruden Krykke* —
da vil der glimte fra hans klare Pande
som fra en Jupiter, der tumler Lynet,
mens han indblæser Menneskene „Aand“ —
og da vil *frie* Mænd og Kvinder sande,
idet de sprænger Lav- og Durnheds Baand,
at for at bygge Fremtids Verden op
og plante Fredens Banner paa dens Top,
maa *Krig* og *Rus* gaa forud — Haand i Haand!

AQVA VITÆ

Jeg var saa ked af at leve mer',
— hu ha, leve mer:
for jeg sejled i Modvind og MøJVind og sløj Vind
— nej Tak for mig!
Med Mandfolk og med Kvindfolk jeg naaed lige vidt,
der var kun et, som trosted mig, det var Akvavit —
Gud signe Dig, du ædelige BrændeVin!

Saa grov de mig i den kolde Jord
— hu ha, kolde Jord,
men jeg havde i Kisten min Flaske til Trøster —
— og Tak for den!
Saa gik jeg til St. Peder og bad ham lukke op,
han langed til min Lærke og lugted til dens Prop —
Gud signe Dig, du ædelige BrændeVin!

St. Peder gjorde saa bred en Mund
— aa, saa bred en Mund;
og han gik til Gudfader og bad ham at smage
— naa, Tak for mig!
Gudfader saa paa Flasken og mumled for sig hen
han lugted og han smagte: Dig kender jeg igen —
Du Livsens Vand, du ædelige BrændeVin!

Jeg glemte dig i den gode Tid
— aa, den gode Tid:
der var Fred uden Krig, der var Tro uden Præst
— der var Fest paa Jord!
men nu er det fortvivlet, saa alt er blevet sløjt
ved alle disse Bønner og heilig The og Pøjt.
— Gud signe Dig, du ædelige BrændeVin.

Og rundt omkring stod de Engle smaa
— hi hi, Engle smaa:
og de frøs uden Skjorte og sang, saa det knagede:
— Halleluja!
Saa fik de Lov at smage — da lød det himmelvidt:
Gud Fader lad os hente al Jordens Akvavit
— Det Livsens Vand, det ædelige BrændeVin!

Saa fo'r de Engle til Jorden ned
 — hui, til Jorden ned.
 Men hvert Værtshus var lukket og Hoffet med Præsterne
 stod Vagt derved;
 det nytted ej, at Englene viste deres Kort,
 man kendte dem slet ikke, man jog med Skam dem bort
 — for det er Djævlene, som drikker Brændevin!

O GALGETRÆ, O GALGETRÆ

Ved Bakkens Hæld jeg lægger mig
 for Vind og Slud i Læ;
 mod Aftenrøden strækker sig
 et tært og bladløst Træ;
 jeg ser derop fra Grøftens Kant —
 hvor Himlens Graad i Leret randt,
 af muggent Løv der lugter:
 o Galgetræ, o Galgetræ, Du lille, strunke Galgetræ,
 hvor bær' Du stolte Frugter!

Jeg stemmer Næven under Kind,
 min Albu dybt i Muld —
 et Storm-Kast, som om Bygens Vind
 rev Bakkens Træ omkuld;
 nej støt og sikkert Træet staar,
 mens Stormen blindt med Svæben slaar
 og Vovens Bagdel tugter:
 o Galgetræ, o Galgetræ, Du støtte, stolte Galgetræ,
 Du vokser og bær' Frugter!

Da syn's jeg, mangen Hædersmand,
 som har til Højhed trængt,
 mod Horisontens røde Rand
 paa Træets Knag er hængt;
 ej ej dog! hvilket lifligt Syn,
 mens lattermildt de lave Lyn
 langs Fjordens Rand sig bugter:
 o Galgetræ, o Galgetræ, Du evig-glade Galgetræ,
 hvor bær' du *modne* Frugter!